

V torek, štirinajst v soboto
izhaja in velja v Mariboru
brez pošiljanja na dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . — k.
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . — k.
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vrednisto in upravištro
je v gospodskih ulicah
(Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaila:
Za navadno drstopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne i krat
5 kr., če se tiska 3krat,
4 kr., če se tiska 3krat-
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati
kolek (štempelj) za 30 k
Kopirisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 92.

V Mariboru 5. novembra 1868.

Tečaj I.

Državni zbor in Slovenci.

I.

Izraelski Mojzes je svojo palico imel, ne vemo ali je bila njegova ali mu jo je bil judovski narod izročil. To pa nas sveta pripoved uči, da mu je Bog v puščavi veleval in djal: udri po tej suhi skali in tečna voda bo za tvoj narod pritekla, da ne bo več žeje trpel. Mojzes pa ni hotel glasu verovati in se je obotavljal. On je pač mislil, da je praktičen politikar. Gospod je bil nevoljen, velel mu je v drugo in naposled je Mojzes res udaril in voda je pritekla in žejo gasila vsemu izraelskemu narodu.

Pa kaj nas Mojzes briga? On zaradi svoje trmoglavosti ni videl obljubljene dežele in je umrl v puščavi. Če je bil on kot voditelj te misli, da brez njega se ne opravi nič, da je on mož, ki ne more grešiti, t. j. „praktičen politikar“ kakor (si licet parva componere magnis) slovenski državni slovenski poslanci, — motil se je pač, kajti njegov narod je brez njega prišel do tje kaj kamor je bil namenjen.

Mi denes nimamo opraviti v puščavi, temuč v cvetočem državnem zboru na Dunaji, kjer brez Čehov in Hrvatov, naših naravnih zaveznikov, sedé naši slovenski poslanci „v blagor in korist slovenskega naroda“. In tam v državnem zboru se jim dobro godi. Od obličja do obličja gledajo od dne do dne svojega prvosednika, tistega Kaiserfelda, kterega so glasoviti otreseni „svinčeni podplatje“ v njegovo zdanje mesto pripravili, kteri je naravnost izrekel pri kravah in volih v Šmarji, da Avstrija obstaja z nemško, t. j. njegove stranke podporo le in samo tako dolgo obstaja, dokler ostaja zdanja sistema. Mi pa — mimo grede omenjeno — to zdanjo sistemo nočemo soditi, zavračamo pa svoje bralce na naševanje krivic (v našem in drugih slovenskih listih), ki se nam godé. — Na dalje se naši slovenski poslanci veselé v državnem zboru videti sebi nasproti prijatelja Herbsta, ki je našim slovanskim bratom Čehom dal izjemni stan prav svobodno; veselé se videti ministra Giskro, ki je prav prav iskren prijatelj moravskih Čehov; veselé se videti premilega liberalca (?) Šindlerja, ki je še večí Slovenec kakor oni vsi vprek, kajti dasi oni zedinjenja Slovencev niso omenili, govoril je on o njem, namreč imenovaje „slovenskega vojvode klobuk (windischer Herzogshut) itd. In še vse veselje je. Tam študira dr. Toman, ali je bolje da gre prihodnja železnica ob levem ali desnem bregu Krke; tam premišlja g. Svetec „Fremdenblatt-ove“ članke in pridiguje v veliki samosvesti svojega uma in političnega genija o „slovenskih političnih otročjih“ itd. itd. In vse je dobro po Preširnovi „vojaški“ „saj cesar da pol hleba — in kar je treba“.

In kako je doma? Od kod so ti možje poslani? Kaj ima narod od njih, ki jih je poslal v svoji revni in težavi? In če mu že ne bi bili ničesa dobili, kaj so poskušali dobiti? Koliko interpelacij so stavili? Koliko so se debat vdeleževali? Koliko so se svojega slovanstva spominjali? Koliko so za naše šole skušali storiti? Kaj so za naše slovenske (?) urade skrbeli in javno poprašali? Koliko so na bodočnost slovenskega naroda mislili pri vsem in vedno? Zakaj oni vlado djansko podpirajo? Kako nam ta ista vlada po vsem Slovenskem ustreza?

Odgovor! Odgovor na to poslednje in na vsa vprašanja prinaša naš

list, prinašajo nam prijazni listi. Odgovor na ta vprašanja določujejo dve interpelaciji Slovencev v graškem, ena v goriškem zboru; odgovor daje stanje naših šol in uradnih povsod, kjer se naš jezik govori; odgovor na ta vprašanja dajó celó iz vladnega dispozicijsko-fonda podpisani neštevilni nemški listi, ki zraven polnih ust svobode zasmehujejo „interesantne“ narodnosti in prizadevanja našega naroda kot „sleparije“ in „utopije“.

Tako je na Slovenskem doma in tako je s slovenskimi poslanci v rajhsratu.

Dostikrat smo povdarjali, da je Kranjska med deželami kjer Slovenci prebivajo najvažnejša, prvič ker je slovenska dežela, drugič ker je središče, okrog kterega se ima zbrati Slovenija, za katero se hočemo in moramo zaradi svoje slovanske bodočnosti boriti do poslednjega. Ko je bil kranjski deželni zbor zbran, in še poprej, ko so naši poslanci na Dunaji molče sedeli, kakor bi vse evelo v dragi njim domačiji, povzdigoval se je glas od povsod s slovenskih dežel in slovenskih zoper nje. Hrvaška mladina jih je imenovala „slovenske magjarone“ odpadnike od federalističnega načela. Tačas smo in vsak pravi Slovenec je upal, da se bo ljubljanski zbor, kedar zopet med se dobi svoje izbrane delegate iz Dunaja, postavil na svoje prejšnje stališče in na postavno podlogo. §. 19. deželnega volilnega reda za kranjsko deželo daje namreč pravico deželnemu zboru, da indirektno račun tirja od svojih poslancev v rajhsrat. §. 19. deželnega volilnega reda za Kranjsko namreč pravi: „Deželni zbor je poklican: a) o splošnih postavah in naredbah, z ozirom na njih posebne učine na **blagost dežele** posvetovati in nasvetovati“.

Pač je to storil poljski zbor in tako obsodil politiko svojih delegatov kot nepravno. Ljubljanski je bil boječ, rekel je, kaj poreče vlada in ni žugnil nobene posebne. Pač! dr. Bleiweis je v nekem govoru priznal, da ustava denašnja ne velja za Slovane; njegova desna roka g. Svetec pak se navdušuje za to ustavo. Kje je sloga med voditelji, kje konsekvencija? — Sploh pa ni bilo nobene adrese, nobene resolucije.

Pa to naj že bo. Kar je minilo, to je minilo. V politiki ne velja kesanje nič, torej tudi mi ne bomo očitali tega, kar je zamujeno. Vprašanje bodi zdaj edino to, kako se imajo, kako se mislijo zadržati slov. poslanci zdaj v državnem zboru. O tem drugič.

Nemška sodba o državnem zboru.

Kolikor so nam domače zadeve pripuščale, kazali smo tudi v našem listu, da je vse mišljenje in delanje sedanjega državnega zbora le v to obrneno, da se ohrani sedanje ministerstvo, seveda, ž njim tudi sedanji državni zastop, postava o tem zastopu in vsi drugi nasledniki vladajoče sisteme, ktere smo tudi že sem ter tje opisali. Najjasneje in najkrajše je to izrekel znani Mavricij Kaiserfeld, ko je nevhogljive in svojeglavne poslance vabil v tako imenovano „ustavno shodišče“, rekoč: „Ako pade sedanje ministerstvo, konec bo tudi parlamenta“. Nemci imajo sicer mnogo razlogov za to, da ostane vse, kakor je, ne tolikanj, da bi s tem podpirali pravo ustavnost, ampak izključljivo namere svoje stranke brez vsega obzira, kako pri tem shajajo druge stranke,

Listek.

Evelina.

Iz romana Zorin, pisanega v pismih.

(Boris Mirán.)

V Parizu 7. julija.

Zdaj je čas, da Ti odkrijem skrivnost, ki mi že dolgo časa teži srce. Storil sem namreč že prve dni znanje, katero tudi ni kar si bodi. Tako daleč sva že, da mi ne bo moči nazaj. — Naša gospodinja ima hčer — obrazek ima, kakor angelj; velike črne oči, temnokostanjeve, skodrane lasce — živa je in brhka, kakor gorska srna — pravo ljubeznjivo cigansko dete! Stara je — 9 let in ime jej je Evelina! Pozdravljal sem jo nekolikokrat, ko sem jo srečal v veži ali na stopnicah, — ko je bila že menj plašna, tudi pobožal, in na zadnje na čelo poljubil. Veš, da imam veselje k otrokom; rad se ž njimi pogovarjam in igram; tudi otroci se me čudno hitro privadijo. Tako sva tudi z Evelino že vélika prijatelja. Kader pridem domú, prileti mi vselej že od daleč naproti: ko se pripognem, da bi jo poljubil, oklene se me okrog vratú in da mi tak krepak, srčan poljub, da zazvení po vsej veži. Če se jej pa zadosti hitro ne pripognem, stori mi z roko tako nepopisno, zapovedljivo znamenje, da se človeku ni moči ustavljati. Mati jo je karala iz početka, kakor mi je sama pravila, da ni spodobno, obešati se tako na tujega gospoda, in da tudi meni ne bo po godi, če vedno leta za mano. Pa prosil sem matere, naj jo le pusti, da me obiše, kader me hoče, zmerom mi bo ljubó. In zdaj že njo samo veseli to najino prijateljstvo. Tožila mi je namreč, da, kakor je živa, ima vendar časi trenotja, ko je vsa tiha in otožna; to pač zató, pravi, ker nima prave družbe, in bala se je že, da bi to ne škodovalo njenemu zdravju.

Ne morem ti dopovedati, kako veselje mi je, pogovarjati se s tem nedolžnim, umnim otrokom. Neka posebna simpatija me vleče do nje, in ko

povzdigne časi molče proti meni svoje velike temne oči, spreleti me neko čudno, sladko čutilo. Pa to samo časi — po navadi je živa in vesela, pa radovedna, kakor sraka. Vse jo mika, vse bi vedela rada — in ne odneha — prav po ženski — da nazadnje vse, kar hoče, iz mene izpravi. Na tanko ve vse moje domače zadeve; tudi Tebe že zna po imenu in postavi; izprašala me je na tanko, kakšen si; ali imaš brado, kakš lase, kake oči? itd., da sem bil res časi v zadregi. To pa jej nikakor noče iti v glavo, zakaj sva se ločila, če se imava tako rada. Ako ona koga rada ima, pravi — hoče vedno biti pri njem. Moral sem jej obljubiti, da Ti bom pisal, da prideš semkaj: rada Te bo iméla, pravi, kakor mene, ne — mene vendar še malo rajša — in skrbela bo že, da Ti ne bo dolg čas!

Ko enkrat najde mojega Preširna na mizi, odpre ga, nabere usta, kakor bi hotela žvižgati, ter začne polagoma, stráhoma: „strúne, milo se glasíte“ . . . pa kakor bi se bila spekla, hitro odneha — pogleda me, in ko vidi, da se na smeh držim, vpraša malo razžaljena, ali je to laški ali angleški ali latinski ali kaj, ker nič ne ume? Ko jej povem, da pri nas domá tako govoré, vpraša dalje potolažena, ali se tega jezika tudi otroci v šolah učé? Pravim jej, da ga govoré tudi domá v delovnik in praznik, posebno lepo pa deklice! Zdaj pa hoče po vsej sili, da moram tudi njé učiti tega lepega jezika. Povedati jej moram zdaj to, zdaj to, in vse si zapomni. Izgovarja čudo čisto in lepo, le malo boječe; počasi izpušča besede iz ust, kakor bi se bala, da se jej ktera ne stare. Včeraj, ko pridem domú, pozdravi me glasno: „dober dan, moj dragi!“ Čudno mi je segel v srce ta pozdrav, slišan na nenavadnem kraju. Te besede je bila izpeljala nalašč, kakor sem se spomnil pozneje, prej tisti dan iz mene. Poleg tega tudi pójeva; jaz jo učim naših narodnih, ona pa mene francoskih pesmi. Tako prijeten glaslek ima, da bi jo človek zmerom poslušal.

Denes, ko sem malo prehlajen ostal v postelji, že celó ne vé, kaj bi začela. Znesla mi je vkup vse svoje bukke, podobe, púničke in igrače,

ki so ž njimi po našem decemberskem „Koranu“ enakopravne. Vendar se, če tudi le kot bele vrane, oglasi sem ter tje kak glas iz nemškega tabora in odkritosrečno kaže na nasledke, ki bodo prej ali slej lastno nemško stranko zadeli, ako bodo njeni zastopniki podpirali le ministerstvo in prezrli vse druge še tako važne obzire, samo da ne bi bilo še „meščanskega ministerstva“ konec. Razen „Reforme“ biča posebno dunajska „Sonntags-Ztg.“ ravnanje, ki hoče državno zbornico ponižati v „priprosto“ glasovalno mašino za ministerske želje. K poskušnjam staviti ministersko „ustavno shodišče“ piše: „S početka se je bojzljivo govorilo, da si hoče napraviti shodišče svoj lasten program, ktere ga bi bili imeli izdelati odposlanci posameznih strank nemške večine. K sreči se je v kratkem vrgla ta misel pod klop. Čemu je tudi treba programa? Novega shodišča niso klicala na dan kaka politična načela, niti važna vprašanja, ktera bi se imela tako ali drugače rešiti, vse kar se je z novim shodiščem nameravalo, je bilo to, da bi se svarilo ministersko krdelo (kohorta), ki bi se imela cislajtanskega ministerstva držati v dobrem in slabem. Doseči pa ta namen bil bi poseben jasen program le prav nevarno oviral.“

Mnogo poslancev morebiti resnično misli, da bi se bilo bati za vse, kar smo pridobili z decembersko ustavo, ko bi padlo sedanje ministerstvo, da ga je treba torej na vso moč podpirati, ko bi ta podpora tudi tirjala marsikaj in žrtve zatajevanja. Temu nasproti se je po necem naravnem nagonu prav zelo razširila in udomačila misel, da bi s sedanjo zbornico poslancev ne moglo vladati nobeno drugo ministerstvo, naj se že sestavi iz teh ali teh elementov, ako bi ne hotelo ustave v nevarnost spraviti. Nobeno ustavno ministerstvo se ne more dolgo ohraniti, ako mu na strani stoji popolnoma mrtvičen ljudski zastop. Žalostno je in obmilovanja vredno, a ni nikakor še sramota za avstrijsko zbornico poslancev, če izrekamo, da zbornica, kakoršna je sploh, ni kos zadostovati svoji nalogi. Tako sodi lastna stranka o možeh, ki smelo trdijo, da stoji vse ljudstvo za njimi. Ako že svojim ljudem ne morejo zadostovati, kako bodo nam, ki nas hočejo tudi po vsej sili zastopati.

Stranke na Španjskem.

Kakor se je dozdej Španjska v svoji celoti složna in edina kazala, razdeljena je vendar v 4 glavne stranke, ktere si bodo pri prihodnjih volitvah prizadevale, da so izvoli ustavodajni zbor v njihovem smislu. Madridski dopisnik pariškega „Tempsa“ takole opisuje različne stranke: 1. „Začasna vlada s svojo stranko, ki jo je izvolila. Njena glavna moč je vojska; močno se čuti še tudi zato, ker meni, da so njeni nasprotniki skoraj brez vse moči. 2. Mnogoštevilna napredovalna stranka, ktera priznava, da bi se brez pomoči prve stranke dinastija ne bila premenila, — in ta prememba je vendar prvi pogoj prihodnjih državnih poprav — vendar pa, kakor tudi 1. stranka noče predaleč na revolucionarni poti. Tudi ta stranka priznava dejansko nadvlado vojaštva, ktero bo morebiti tudi še v svoje namene rabila. Te dve stranki ste precej trdno in resno zvezani; niste si namreč navskrižnih misli, kar se tiče načina vladanja, ponudnika za prestol in glavnih načel; vendar pa hočejo napredovalci sklicevaje se na potrebo federacije puniti posameznim provincijam precej obširno samostojnost, ne le upravno ampak tudi narodno-gospodarsko. To stranko stvarja manjše in večje meščanstvo obrtnijskih in kupčijskih pokrajin. 3. Demokratična stranka, med seboj needina, in vedno pripravljena stati v opoziciji. Vendar pa se posamezni oddelki te stranke med seboj približujejo in je upati, da se končno vredijo. Njen uzor je popolna ljudska samostalnost. Ta stranka ima mnogo izvrstnih glav, manjka jej pa prave izdatne, stanovitne delavnosti. Koliko ta stranka premore, ne da se povedati: ona tega sama ne vé. Vendar je verjetno, da bi s to stranko, ako bi bila o pravem času dovolj složna in gibljna, šlo vse prebivalstvo južnih primorskih mest. 4. Klerikalna stranka, ktera pa popisovalcu, kakor sam priznava, v njenem namenu in pomenu ni nič prav jasna. Ako se sme verjeti neki govorici, popolnoma je ta stranka prepri-

čana, da se bodo izvršile prihodnje volitve v njenem smislu; v nekterih pokrajinah ima prav mnogo veljave. Vendar bi se niže duhovstvo ne obotavljalo mnogo, in priznalo sedanje razmerje, ko bi jo viši po svoje ne vodili. Vse te stranke imajo še svoje posebne oddelke, ktere pa naštevati bi bilo predolgo in pretežavno.

Dopisi.

Iz Ljubljane. [Izv. dop.] Pisal sem že enkrat v „Slov. Narod“

o našem značajnem poslancu dr. Klunu, kteri je slovenski plašč bil za tako dolgo ogrnil, da je v deželni in državni zbor prišel. Tačas sem že klical našim tedanjim volitvenim odbornikom, naj na dan pokažejo Klunova pisma, s kterimi se je trdno zavezal, da bo v narodnih rečeh z nami hodil, da bo najboljši „partheimann“, da se bo podvrgel disciplini vselej in povsod in brez godrnjanja. Naši prvaki se zdaj niso ničesa na dan dali. In vendar vidijo, da se je Klun čisto od njih obrnil, ne samo v neklerikalstvu, temuč v narodnem obziru. Zakaj ne zaznamovati tacim možem javno, kako so „mož beseda“? Ko bi bil še Belkredi na krmilu, bil bi Klun Slovenec, na to prisežemo. Ker pak se stvar obrnila, ni. Zakaj? Pravi vzrok vsak ve, ki take ljudi pozna, ali pravi vzrok ni, da bi se zmerom povedal, mora ga večkrat navidezen pokrivati. Svoboda in liberalnost mu morata služiti za opravičevanje lastnosti, ki se da z vse družim imenom zaznamovati. Gotovo se ogromna večina ne moti v tem, da so posamezni delavci za našo idejo, narodno svobodnost in izobraženje našega ljudstva po najkrajši naravni poti, sem ter tje kako napako storili. Tega greha pa vendar nam ne morejo naši nasprotniki očitati, da bi jih bili mi s tem spodkopavali, da bi jim hudobno druge namene podtikali, kakor jih imajo. Če že ne omenjamo večnega očitanja, da smo nasprotniki napredka, vzamemo le v misel vedno nasvetovanje naših nasprotnikov, naj bi skrbeli za materijalen napredek, za svobodo obrtnijstva. In da za to ne skrbimo, bi nas menda rad podučil „visokoce-njeni rojak“ dr. Klun s svojimi spisi „das bürgerliche gewerbe“ v tukajšnjem znanem nemškem listu. Vsi njegovi sestavki, njegovega imena malo vredni kar se tiče vednosti, imajo politično barvo, in vedno se vrača kak zboldljaj na tiste moze, kterim se je bil značajen gosp. doktor pred nedavnim z vso dušo (?) zapisal. Ne bomo tajili, da je tam in tam kakov stavek, ki ima resnico za sebe. Vendar politična os, ki se obrača proti slovenstvu, motila bi samo kratkovidneže. V tej zadevi govoré djanja, ne nabrane fraze o svobodi. Djansko pak je, da stranka, kteri se je Klun vrgel po kratkem intermezzo nazaj, ni ničesa storila za kmeta in obrtnika, da je ves poduk o zemljedelstvu in obrtnosti izšel od narodne strani, djansko je, da se ravno ta stranka okleplej tistih fevdalcev (vide Alfaltren), kterim pri vsej „liberalnosti“ še vendar solza ujide po starih časih tlake in desetine, ki ginljivo pripovedujejo o „zaslugah“ tistih svojih prededov, ki so imeli kmeta za črno živino, ki ima delati, da se oni pasó. — Smešno pak je, če se ravno Klun jezi nad tiste, ki „vero“ rabijo za pollične in narodne namere. Kaj ni on podpisal in se voliti dal pod tisto devizo (vse za „vero“, cesarja in domovino)? Kaj ni bil morde še 24 let star in ni imel imel še pameti zbrane predlanskem? Ali morda g. dr. ume svobodo tako, da ima denes za belo, kar nu je jutri črno, da se meni kakor kameleon, kakor je ravno bolj? In taki možje Slovincem nedoslednost očitajo. — Ob kratkem, svoboda in pravi liberalizem nista Kluna tako hitro odvrnila od narodne stranke, temuč to mu je izgovor, kakor se marsikom, ki je odpal. Klun v „Tagblattu“ pravi, da je njegovo geslo: „nicht was, sondern wie“. Res, karakteristično in odkritosrečno! Značajno pa bi bilo od njega in njemu podobnih, ko bi, kar se principij tiče vsaj obrnili oni svoj stavek in rekli: vsaj v stvari, v narodni stvari zmerom eno. Ne kaj je, namreč naroden ali germanizator, temuč kako je, namreč vselej ministerijalen! Lepa morala. V svojem listu 2. nov. piše baš omenjeni list, govore o srečnih svobodnih ameriškanskih državljanih, sodho, ki je veljavna

da bi mi ne bilo dolg čas, tako da je soba polna tega drobiža. Pravi, da me bo ona sama ozdravila, drugi nihče ne; in res ne dá nikomur, da bi mi le kozarec vode prinesel. Zdaj me je popustila za malo časa, ker jo je mati poklicala; predno pa pojde spat, prišla bo že še pogledat in mi voščiti lahko noč!

Zakaj Ti pa tako na tanko razkladam vse te otročje stvari, dragi moj? Za to, da vidiš, da se Tvojemu prijatelju dobro godi, in da ničesa ne pogreša — razen Tebe!

10. julija.

Včeraj sem bil v Montmorency. Kdo bi mogel slišati to imé, pa bi se ne spominjal moža, ki ga je posvetil s svojim duhom! Veš, dragi moj! da dolgo že posebno ljubim Rousseau-va. Vse svoje bitje, ne zameri mi te besede, čutim nekako sorodno njegovemu; kakor on, bolj mislim s srcem, če se sme tako govoriti, nego z glavó, in kar je bolelo njega, to boli tudi mene!

Tukaj pa moram nekaj opomniti. Med družimi posebnostmi, ki jih nima noben izobražen človek, imam tudi to, da mi „kamenje ne govori.“ Ko se sprehajam po velikanskem „place de la concorde“, kjer je stala, kakor beremo, velika krvava miza, na kteri je palo v dveh letih do 3000 glav, med njimi tudi kraljeva in kraljičina, ogledujem s strmečim očesom velikanski obelisk, ki ga je poslala sužnja Afrika ponosnej Frankii, in prijetno mi bije na uhu sladko šepetanje krasnih dveh vodnjakov, ki mečeta vodo visoko proti nebu; noben spomin ni ne kali lepega pogleda! Pa naj pravi še kdo, da sem sentimental! In vendar sem tako močno želel, videti enkrat kraj, kjer je živel Rousseau 2 leti kakor puščavnik, in kjer je spisal svojo „novo Heloizo“, visoko pesem ljubezni! Zakaj me pa tukaj tako mika vse, kar koli me spominja tega moža? — Zato ker ga — ljubim.

Zdaj si pa gotovo misliš, kakor me že poznaš, da sem romal po-

božno v ta kraj, tam se navzel žalostnega duha, in zdaj stal globoko zamisljen, zdaj sprehajal se s povešeno glavo in sam s saboj govoril.

Da bi se mi ne prigodilo kaj takega, vzal sem s saboj močan pripomoček, najboljšo zdravilo presilnej žalosti in nevarnej otožnosti.

Dolgo že sem obetal Evelini, da jo s saboj vzamem, kader pojdem kam dalje. Smili se mi sirotka, ker je vedno zaprta, in bleđi in hira, kakor cvetica, ki jej manjka zdrave sape. Ali je bilo veselje, ko sem jej naznanil prej tisti večer, da jo jutri s saboj vzamem! Skakala je, z rokama ploskala in vrtéla se, kakor nora!

Zdaj pa se je začela velika skrb! Pripravljanje na daljni pot, ako-ravno sem jej dejal, da prideva še tist večer nazaj. Nič se naj ne bojim. tolaži me, bo se že tako lepo napravila, da me ne bo treba sram biti, sprehajati se z njo, naj naju vidi, kdor hoče. In začne mi naštevati vse svoje obleke: bele, višnjeve, rdeče in pisane, in kaj vem vse kakšne! — svoje slamnike in klobuke s perjem in trakovi: popisuje mi vse natanko, kako je to in ono, ter prosi me nazadnje, da volim, ktero obleko naj vzame. Na enkrat pa se zavrti na peti: kako sem neumna, mari grem ponje, da boste videli! Komaj sem jo ustavil in pogovoril, da meni je vse enako, naj se obleče, kakor se hoče; da je lepa in meni po godi v kterej koli obleki. To je storilo pravdi konec!

Deseta ura je bobnela z bližnje ogromne cerkve st. Deniske, ki je črna moléla proti jasnemu nebu, ko se pripeljeva v Enghien, prijazno vas s toplicami, ne daleč od Montmorency. Ker se nama ni mudilo, zapustiva voz, ter greva peš proti vasi. Skonca vasi že zabliski nama prijazno jezerce. Evelina, ki ni še nikoli videla nič takega, zavriska veselo, ko ga zagleda, in tudi jaz se ga zaveselim, ker sem od nekdanj že poseben prijatelj jezerom. Ker je bilo kmalu čas kositi, ustaviva se pri hišici poleg jezera, ki naju je tako prijazno vabila. Ko se nama je pripravljalo kosilo, sprehajala sva se po cvetočih travnicih, ki oklepajo na eni strani jezero.

tudi dr. Klunu; pravi namreč: „gorje tistemu (poslancu), ki želje in voljo svojih volilcev z nimar pusti; potem časopisje z vso močjo na noge stopi in njegov greh nevsmiljeno šiba.“ Mi njega ne smemo nevsmiljeno šibati, ker živimo v „svobodi“ Avstriji, — g. dr. Klun pa sme — odstopiti.

Še nekaj. Nemško poštenje je v Ljubljani rešeno! Od zdaj za naprej ne more nihče več reči, da so nam Slovencem Nemci krivični! Zdaj je v Ljubljani dokaz, neovrgljiv dokaz dan, prav ad hominem, da Nemci niso vladovanja lakomni. Kako je to? Kaj vse ni res kar smo do zdaj brali o zedinjenju stanu? Kaj vse ni res, kar vemo, kako so reči v graškem zboru, kaj bi nemškutarji v Ljubljani, in Nemci z nemškutarji vred radi v Gradci s Slovenci storili, ne omeniti Korošcev, kjer sami Slovenci neté biti „krepka stranka“ (izraz „Domovine“)? Kaj je nam morda „liberalno“ ministerstvo dovolilo, kar liberalnost tirja? Kaj morda imamo že svoje narodne in prirojene pravice, da naš kmet in vsi Slovenci svoj jezik rabimo v šoli in kanceliji? Ali se nam je mar zedinjenje dovolilo? O! vsega tega ni treba. V Ljubljani je bil nek priprosten „komedijontar“ velikomemško (!) zastavo na svojo leseno kolibo obesil, in ker se je imel bati, da mu je ne bi iztrgali, skril jo je hitro. „Tagblattu“ pa je to dokaz, velikanski dokaz in patetično izreka: „Pa naj še kdo reče, da so Nemci vladovanja lakomni“. Mi pravimo: Kedar ne morejo, tačas niso, to je res.

Iz Zagreba, 2. novembra. [Izv. dop.] Če se hoče po komu kamenje metati, kamenja se povsod dosta dobi; če se hoče po kom s palico udrihati, kolov je v vsakem platu; in če se hoče kdo ovajati in pred svetom grdit, povsodi se dobi ljudi, ki to za plačo storé. Daj fakinu groš, in on ti bode tudi na mrzlo kašo pihal, in se tam praskal, kjer ga ne srbi. Tak fakin je tudi naša Agramerica, odkar za magjaronski denar piše. Richelieu je enkrat rekel: dajte mi samo dve pisani besedi, in jaz bom pisalec na viši spravi! In kaj takega bi tudi Agramerica rada s Slovenci storila. Koj v prvih listih, ki so pod novim vredništvom izišli, je z obema rokama blato in kamenje na naše narodne težnje vrgla. Posebno jej je zedinjenje Slovencev zelo bodeč trn. Ne ve, kako bi ga zlomila. Sicer je to dobro znamenje za napredek naše stvari, da protivniki žolé na nas rigajo. Slaba bo tačas za nas, kedar bodo rožice pred nami stlahi. Mi tudi nismo nikdar drugega postopanja magjaronske Agramerice proti nam pričakovali, in zato nam je neizrekljivo malo mar tega, kar ona blebeče. Mi dobro vemo, da je Magjaronom vse kar je slovansko pikro-zoprno, posebno pa ojačanje jugoslovanskih narodov. Oni se bojé — in prav imajo, da se bojé — da ne bi v zedinjenju Sloveniji hrvaška narodna stranka moralno zaslonbo dobila, in iz tega vrelca izvirajo tiste solze v Agramerici, ki jih nad našim narodnim vstajenjem joče. Pa kaj nas to briga! Mi Slovenci bodemo vedeli in znali vključiti magjaronskemu protivstvu, idejo skupne Slovenije razvijati, in narodu razširjati, in nazadnje tudi dejansko izpeljati. — O reškem prašanju se še zmerom nič stalnega ne ve; burkelce, ki jih goni ta tuberkula hrvaško-magjarске pseudo-nagodbе, Magjaroni zelo na kašelj silijo. Posebno jih pa to ščiplje, da kralj bojé nagodbeno operat namerava pred sankcijo delegacijama predložiti, da zasliši poprej tudi mnenje tega zbora, v katerem edino še na večnolučni način brli pojem Avstrije. Bog zna, kaj se nagodbi na tem poti še vse pripetiti more. To bi bil ta veliki „špas“, ko bi jo tú prav dobro skrtačili. Če v vaših litanijah molite: od germanizacije odreši nas o bog! molimo mi v naših takrajnih litanijah! od magjaronskega strahovanja osvobodí nas o bog! Pa le skoro, skoro! Naše stanje ni ne konstitucionalizem, ne absolutizem, nego terorizem v naj širšem smislu.

Četrtek 29. oktobra je imela jugoslovanska akademija svoj prvi obletni shod. Pri takih slovesnostih se človek večidel le prav slovesno dolgočasi. Zato pa tudi jaz nočem nikogar s širokim opisom te slovesnosti nadlegovati, samo toliko omenjam, da je akademijski tajnik v svojem poročevanju malo navel, kaj je akademija storila, veliko pa kar namerava storiti. Kaj se hoče, vsak začetek je težek. Sedanje naše politične zadeve so pa tudi take, da se sijajen znanstven in slovstven napredek ne more zahtevati. Mora

nas tlačiti tudi v tem pogledu. Iz poročila smo izvedeli, da je akademijška glavnica iznašala koncem 1867 leta 270.000 gl., in da akademija ima na leto do 10.000 gl. na razpolaganje. Pa še nekaj smo iz poročila zvedeli, česar ne moremo molé prezreti. Čuli smo, da je naš rojak prof. M. Valjavec poslal akademiji zbirko nepoznatih besed iz Varaždinske okolice, naj bi se pri vredovanju hrvaškega slovarja upotrebile. Vsak vé, da etnografija narod Varaždinske okolice, kakor sploh civilne Hrvaške k Slovencem prištevajo. Bolje bi bil tedaj gospod profesor ravnal, da je svojo zbirko raje gosp. Levstiku v Ljubljano poslal, da bi se besede v slovenski slovar vzele. Radi bi vedeli, kateri razlogi so gosp. profesorja vodili, da tega ni storil?

Ker smo zgoraj povedali, kako Magjaroni o naših narodnih težnjah mislijo, ne bo odveč, če tudi povemo, kako hrvaški narodnjaki naše narodno gibanje sodijo. S pozornim očesom sledijo za vsakim korakom, ki ga Slovenci naprej stopimo. Vsak narodni tabor je našel živo priznanje, živo odobrenje pri njih. Samo kranjski prvaki so jim premlačni, kar se manifestacije za zedinjenje Slovencev tiče. Posebno bi pa bil moral kranjski deželni zbor centripetalne izjave štirskih in primorskih Slovencev z atraktivno roko prijeti! Pa ni. In tako je periferija brez sredotočja ostala. Sicer pravi narodni pregovor: kdor molči, desetim odgovarja. Pa kranjski deželni zbor je ta pregovor krivo tolmačil, molé o zedinjenju Slovenije. Kdo bi po zedinjenju Slovencev v eno upravno oblastje naj več dobil? Odgovor: Ljubljana, ki bi postala glavno mesto Slovenije, broječe 1 milijon in 200 tisoč stanovnikov. Pa ravno v Ljubljani so izjavi za zedinjenje Slovencev skoro naj bolj mlačni. Treba bi bilo dela, a ne papirnatih zaupnic. Vaši prvaki v Kranjskem deželnem zboru, mi je rekel pošten Hrvat, so za Vas Slovence to, kar so dalmatinski autonomaši za troedno kraljevino, njim je ljubša in draža autonomija 450.000 stanovnikov, nego da bi se brat z bratom združil! — Pa nič ne dé, da je kranjska tako svinčena, kar se zedinjenja Slovencev tiče; Slovenija more reči: hujše sem že doživela, bom še to pretrpela, ne pregorela.

Iz Dunaja 3. novembra. [Izv. dop.] (Zbornica poslancaev 140. seja). Le polagoma se poslanci zbirajo; že je $\frac{3}{4}$ na 11 in še ni dovolj poslancev nazočil in še le okoli 11. ure prične Blagotinšek-Kaiserfeld sejo. Vidi se poslanecem na obrazu, da se bodo denes važne reči obravnavale, prav živ je razgovor, tako da je predsednik težko razumljiv. Zbornica se zmerom bolj in bolj napolnjuje, levičnjaki so vsi prišli in tudi na desni strani so le prostori českih poslancev prazni. V sredini, kjer so tudi slovanski poslanci — prišli so denes vsi — sedijo, je marsiktero mesto prazno. Galerija poslušalcev zelo napolnena. Od ministrov so nazoči: Giskra, Hasner, Brestel, Plener, Herbst in pozneje tudi Berger. Ko bere perovodja zapisnik zadnje seje, je pogovor med poslanci tako živahen, da ni moč besedice razumeti. Zapisnik se potrdi in predsednik naznanja nekatere manj važne reči, med temi tudi, da so poslanci Gross (iz Reichenberga), Limbek (iz Prage) in Žezyk (iz Galicije) se svojega mandata kot udje cislajtanske delegacije odpovedali.

Minister notrajnih zadev dr. Giskra priobči, da so česki poslanci, ki so znano deklaracijo zbornici nemških poslancev v Pragi podali, svoj mandat kot deželni, in tako tudi kot državni poslanci izgubili, in da se bodo nove volitve razpisale.

Poslanec dr. Vidulič in drugi nasvetujo, naj se po posebni postavi konec fevdalne zveze v Istriji sklene.

Minister Herbst predlaga osnovi dveh postav — o organizaciji državne sodnije (Reichsgericht) in o disciplinarni oblasti nad odvetniki in odvetniškim koncipijenti.

Zdaj vstane minister dr. Giskra in odgovarja na interpelacijo Groholskega in drugih poljskih poslancev od 25. oktobra, o kateri interpelanti prašajo, zakaj je minister 7 okrajnim poglavarjem na Gališkem izročil take pravice, kakor jih sploh le ima c. k. namestnik v deželi. Giskra v dolgem govoru razklada, da je imel po postavi od 18. maja t. l. popolnoma pravico, to ukazati in da je to le storil v prid deželi in državi.

Bil je lep poleten dan. Jaz ne vem, kako je to, ali pomladanjskega in jesenskega dneva, naj bo še tako lep, ne morem se prav od srca veseliti. Pomlad in jesen mi budita nemirno čutilo, ki ima v sebi skoraj ravno toliko grenkosti, kakor sladkosti; gotovo je to bolj poetično, ali poezija je, meni vsaj, nemir — mir pa je sreča! V lepem poletnem dnevi miruje natura, počiva življenje, stoji, rekel bi, čas, kakor ura, ki se je ustavila. Po cele ure bi ležal znak v senci ter govoril s poetom: trenotek stoj — kako si lep! — Tak dan je bil ta. Po jasnem nebu so plavali sem ter tje raztreseni beli oblaki: prijetna sapica je ohlajala prehudo vročino; iz višine je donelo veselo skrjančevo žvrgolenje; lahko se je zibalo jezero in prijetno pluskalo ob breg. Evelina je bila vsa srečna: veselo je skakala in tekala po travnicah, kakor jagnjetce, ki je s pomladi prvič na paši. Vse jej je bilo novo, vse jo je mikalo; saj je bila ubožica denes prvič pustila temno mestno zidovje — jaz pa sem bil otrok z otrokom. Letal sem z njo, trgala sva zdaj cvetice, zdaj sva metulje lovila. Kolikokrat je pala po dolzem tje po travniku, ko je s slamnikom predaleč mahnila za metuljem! Smijala sva se na vsa usta, in mislim, da z nama tudi srečni metulj. Ko sva se že nekoliko utrudila, greva pod košato lipo poleg hiše, kjer nama kmalu prinesó kosilo. V slast nama je šlo vse. Evelina je jela in žvrgljala, kakor lastovka, pa smijala se, vse ob enem!

Zdaj pa je bilo čas, napotiti se, kamor sva bila namenjena. Komaj četrte ure od Enghiena zagledava na nizkem griči Montmorency. Prijeten pogled: bele hišice sem ter tje po griči raztresene med zelenim sadnim drevjem.

Ko prideva do zaželenega mesta, pozvonim pri vrtnih vratih. Odpre nama stara ženica ter prijazno dovoli, česar sem jo prosil. Ali v srce me je zabolelo, ko mi pravi ženica, da je od tistega časa, kar je tu živel Rousseau, vse prenarajeno in prezidano; samo vrt za hišo in gozdič za njim, da je še, kakoršen je bil. Pokaže mi lepo lavorovo drevo, katero je slavni mož vsadil s svojo roko. Sprehajáje se po gozdiči najdem preprosto kame-

néno klop z napisom: tukaj je rad počival J. J. Rousseau. Sedem nanjo in kmalu se globoko zamislim. Črez nekaj časa priskače Evelina, ki je v tem letala sama po gozdu in vrtu, sede poleg mene na klop, vzdahne, nasloni glavo na moja kolena, pogleda me še enkrat strdno očesom — in zamiži.

Sladko počivaj, blaženo dete! Vsemogočni naj ti ohrani čelo vedno jasno, kakor je zdaj, in veselo čisto srce! Blagi duhovi naj te spremljajo po vihnarnem življenju. Da bi ne vedela nikoli, kaj je skrb, kaj je kesanje! Viharna strast naj ti ne kali nikdar čiste, mirne duše. Hude sanje naj ti ne dramijo spanja. Mirno in sladko naj ti bode vedno, kakor ti je zdaj v mojem naročju!

Dolgo je spala tako; bal sem se geniti, da bi jo prehitro ne zbudil.

Ko se zdrami, dvigne glavo, máne z obema rokama oči, in ozira se plaho okrog. Ko mi pa pogleda v obraz, in vidi, da se na smeh držim, zasmeja se tudi ona, objame me in srčno me poljubi. Vstaneva, posloviva se od prijazne ženice in veselo korakava nazaj proti Enghienu. Ker je bilo čas južinati, obrneva se zopet proti hišici, ki naju je bila tako lepo pogostila.

Po južini odpnem čolníc, stopiva vanj, odrinem od kraja in veselo veslájáje prepeljujem svojo mlado prijateljico po dolzem in povprek po jezeru. Ali je bilo veselje! Zaviha si rokavčke do lahti in ploska in brodi po vodi, grabi po drobnih, urnih ribicah, ali pa trga povodnje cvetice. Solnce se bliža zahodu in po grmovji ob kraji jezera se oglašajo ptiči z večerno pesmijo, predno gredó spat.

Težka nama je bila ločitev od ljubega kraja. Še z voza se je dolgo ozirala Evelina nazaj, ter z ročico ga pozdravljala.

Zvezde so migljale na nebu, ko naju zopet mesto sprejme.

(Iz „Mladike.“)

Poljaki začudeno poslušajo ministra, in nobeden mu na konec govora ne odgovori; levica je ministru ploskala, desnica — Poljaki — bili so čisto tihi.

Prenaredba štatut avstrijske narodne banke — se potrdi brez vsake debate v drugem in tretjem branji.

Glavni predmet današnje seje je poročilo ustavnega odbora o tako imenovani izjemni postavi — in o ukazu ministerskem od 13. oktobra t. l.

Odborovo poročilo je jako ostro in za Čeha razžalljivo pisano in odbor nasvetuje, naj zbornica postavo odobri, ministerski ukaz pa na znanje vzame in za opravičen spozna.

Ko se generalna debata prične, pride baron Beust, ter se na svoj sedež kot poslanec vsede. Prvi dobi besedo poslanec gosp. Svetec. On vidi v tej postavi nevarnost za našo liberalno (?) ustavo, vlada dobi preveč pravic in mi bi lahko zopet ustavne pravice izgubili.

Govornik razklada, kedaj ima po tej postavi vlada pravico ustavo suspendirati in vidi, da vlada to lahko pri vsaki priložnosti stori, kakor pri „notrajnih homatijah“, ker se pod to besedo tudi lahko naj manjši nepokoj razume; tudi „spletka proti ustavi“ mu ni prav razumljiva, ker ne ve, kaj vlada pod spletko — Umtriebe — misli itd. Posebno pa vidi Svetec veliko nevarnost v tej postavi tako dolgo, kakor še naš zdajšnji kazenik, kazni in civilni postopnik velja.

Dalje pripoveduje govornik o nekem članku stare „Presse“, ki je jako razžalljivo čez Slovence bil pisan; „Pressi“ se nič ni zgodilo, ako lih je bil pri ministerstvu zaradi tega in so mu ministri trdili, da je „Presse“ neodvisen list; ko pa je ljubljanski „Triglav“ Slovence proti „Pressi“ zagovarjal, so ga naglo kaznovali. Ali je to: enaka pravica za vse? Svetec toži dalje, kako vlada proti slovanskim časnikom postopa, in vidi, da so Bach in Šmerling v tej zadevi še liberalnejši bili, kot zdajšnji ministri. Pod Belkredijem ni bilo časniških pravn, zdaj jih je na Českem več kot 100. Tak „zakonik“ ne more zadostovati, zadnji čas se samo čuje o konfiskaciji in zatiranji českih listov in v kratkem bo „tabula rasa“ (Nemci pri tem svoj liberalizem pokažejo, ter vpijejo: ne bode škodovalo). Govori se sicer, da je vlada odgovorna, pa vlada tudi lahko zbor razpusti in pri tej izjemni postavi lahko pri volitvah agituje, kolikor hoče (Toman: pravo). Nekteri so v teoriji prav liberalni, v praksi pa čisto neliberalni. Nek Angličan je trdil, da je svoboda tiska prva med vsemi. Ustava se je na Českem za to suspendirala, ker so nekteri fantalini pri nemškem kazinu in teatru šipe pobili. Ne more se dokazati, da bi bli česki listi to postopanje odobrili, oni so pošteno opozicijo delali in druga nič. Ali so znabiti se listi z razglasi (za tabore) tako pogrešili? ti razglasi bili so pač tudi za policijo dobri, da je vedela, kje in kedaj so tabori. (Smeh.)

Zdaj začne govornik razlagati, da je vlada kriva, da je opozicija tako daleč prišla in očituje vladi, zakaj ni kar od začetka mir napravila in to s solдати, ne bilo bi potem treba ustavo suspendirati. (Cela zbornica se čudi liberalizmu posl. Svetca.) Česki listi se zdaj v Beč selijo in tu zopet suspendirajo. (Giskra in Herbst se veselo zasmejeta.) Vlada naj se s Čehi spravi. Svetec začne dokazovati, kako da slovanska opozicija ni napravljena, da je čisto naravna, da je ideja narodnosti že stara in navaja v dokaz temu Vodnika, Dobrovskega in druge; tudi se pritoži, da še §. 19 ni v življenje vpeljan. (Torej vendar ni?) Za civilni zakon se tako skrbi, za enakopravnost pa nič. Kaj bi Nemci rekli, ko bi Slovenci na Koroškem in Štajerskem večino imeli in to je tista razmera kot na Českem in Moravskem. Na koncu govora nasvetuje Svetec: naj se posvetovanje in sklepanje o tej postavi tako dolgo odloži, da se novi kazenik, kazenski in civilni proces po postavni poti vpeljejo.

Svetec konča svoj govor, ki je pol drugo uro trpel, brez vsake pohvale, vidi se, da so vsi kaj bolj jedrnatega pričakovali.

Predlog ne najde dovoljne podpore, in se o njem ne bode dalje posvetovalo.

Svetu čisto kratko dr. Haniš odgovarja, ter pravi, da na Českem tudi Nemci stanujejo, ki veliko davkov plačujejo, in ki imajo veliko posestva in — inteligencije. Haniš vpraša zakaj so Čehi rajši v Moskvo šli, kakor v rajshrat.

Zdaj se konča generalna debata in poročevalec dr. Sturm pobija v ostrem govoru Svetecve dokaze. Sturm pravi Svetcu, da je inkonsekvenci, ker je poprej zmerom za ustavo bil, tako, da so celo doma Slovenci zoper njega. §. 19. Nemci zmerom spoštujejo, Slovani ne, Kranjski zbor je samo v slovenskem jeziku postavil sklenil. Če bode narodna stranka zvezo s fevdalno in klerikalno reakcijo popustila, bodo Nemci z veseljem s Slovani paktirali, in jim dali, kar jim gre, Sturm trdi, da Nemci nečejo nobene narodnosti žaliti, a da Slovani zmerom proti Nemcem agitirajo in h koncu prosi zbornico, naj izjemno postavo potrdi v obrambo ustave.

Svetec k faktičnemu opravičenju poprima besedo, in svojo ustavoljubnost poročitelju zagotavlja, on ni proti ustavi, ktero on spoštuje, on je le za odlog te postave; on neče nikake opozicije proti ustavi delati. Kar pa poročitelj kranjskemu zboru očita, da je samo v slovenskem jeziku postavil sklep, mora Svetec poročitelja opomniti, da so to bili samo 2 postavi, da je poprej kranjski zbor toliko postav samo v nemškem jeziku sklenil; in tudi te dve slovenski postavi so se autentično v nemški jezik prevodili. Toman kliče: „Hört, hört“.

Ob dveh se seja konča, in se odloži specialna debata v tej zadevi na prihodnjo sejo, ki bode 4. t. m.

Politični razgled.

Posvetovanje v delegacijah se je neki za kacin 5—6 dni odložilo. Iz tega zbora so na dalje izstopili ti-le udje gosposke zbornice: kard. Rauscher, gf. Ant. Auersperg, knjz Hohenlohe, gf. Chotek in Mercandini, b. Lichtenfels, škof Litvinovič, gf. Goés, gen. Mertens in Hauslaub in gosp.

zbornice predsednik knjz Colloredo-Mansfeld začasno tudi gf. Lodron. — V gosposki zbornici se potrdi postava o številu novakov za leto 1868 in postava o vredjenji mej med Švico in Avstrijo, z malimi spremembami tudi konkursni red. Na to se voli potrebno število delegatov.

Govor, s katerim je v bramborskem odseku podpiral b. Beust svojo tirjatev, da mora šteti avstrijska vojska 800.000 mož, zagovarjal in razlagal bo naš diplomat v posebnem pismu do zunanjih vlad. Da bi le zopet pismo ne bilo razlaganja potrebno. K veličini naše armade pravijo pruski vladni listi, da je avstrijskim razmeram primerna, da pa mora zaradi nje Prusija svojo armado povekšati. Morebiti zaradi tega naša vlada vojsko še enkrat povekša itd.

Nasledki „ministerskega shodišča“ se že kažejo, k prehitremu rešenju banknega vprašanja piše „N. fr. Pr.“: „kakor se je zbornica pri tej priliki vedela, to presega vse, kar more katerikoli parlament — da se polepšavno izrazimo — doseči v zatajevanju samega sebe. Kje na svetu se je prigodilo, da bi bil kak postavodajen zbor za postavo tolike važnosti tako meni nič tebi nič glasoval. ... Tam pod škotskimi durimi je, kakor da bi se pogovorili le glasovati, a ne besedovati“ i. t. d. Prihodnjič bomo prinesli celo jeremiado!

19. novembra kot na godovni dan N. vel. cesarice se pričakuje cesarjevo pismo, po katerem bo izjemno stanje v Pragi nehalo. 8. t. m. pričakujejo velike demonstracije na Beligori.

O galski politiki piše „Dz. Lw.“: Ako tirjamo v svojem programu enake svobode tudi za druge politično-historične celote, godi se to zato, da si pridobimo večje poročstvo za lastne svoboščine; kajti jasno je, da bo avtonomija krepkejša, če jo bodo razen nas tudi drugi zagovarjali in branili. Po našem prepričanju se bo pravo gibanje še le začelo, ko bo drž. zbor zavrgel tirjatev galskega zbora, potem nam ne ostaja nego državni zbor zapustiti in se postaviti na stališče, na katerem so stali Ogrji.

Baron Rauch je šel zaradi reškega vprašanja v Pešto. Med poslance nemagjarskih narodov v ogerskem zboru je prišla nesloga. Eni hočejo zbor zapustiti, ko bi se potrdila sedanja osnove postave o narodnostih, drugi — praktikarji (!) — hočejo ostati in rešiti, kar se rešiti da.

Ogerska vlada hoče v zboru nasvetovati, da se mandati za 5 let podaljšajo. Prav demokratično to daljšanje.

Anglijska vlada hoče neki z drugimi vladami, s katerimi stoji v orijentalnem vprašanju na istem stališču, vlado v Bukarešti resno posvariti zaradi njenega vedenja.

Anglijski parlamenst se bo s kraljičino proklamacijo razpustil 11. t. m.

Evropski diplomati si še zmerom glavo belijo, da bi našli otroka ali drugega človeka moškega spola, s katerimi bi osrečili oproščeno Španijo. Zdaj se največ imenuje vojvoda Montpensier in je videti, da ima mož res nekoliko svoje stranke v deželi. Franciji bi bil ta kralj trn v peti in Napoleon je že nekaj žugal začasni vladi, da bi svoje osebe ne puščal zastopati na Montpensierovem dvoru. V deželi sami pa se jih zmerom več oglašja, ki nočejo o „osrečevalcu na prestolu“ ničesar vedeti. Tako so demokrati v mestnem zboru Madridskem nasvetovali, naj se začasni vladi izreče nezadovoljnost, ker se je drznila, predno je ljudstvo govorilo, izrekniti svojo lastno misel o prihodnjem načinu vladanja in s tem hotelo občno mnenje po svoje zasukati. Največ pa se zdaj poroča o posojilih, s katerimi hoče začasna vlada med drugim skrbeti ljudstvu za delo in ga tudi sicer podpirati. — Po „Corr. Hav.“ se republikanski časniki in rep. shajališča tako množijo, da bo republikanska stranka v ustavodajnem zboru že ne večino, imela vsaj veliko manjšino. — O volilni postavi in volilnih okrajih si vlada še prav nič ni jasna, volitev torej pred novim letom ne bo.

Kakor so bili že popred gotovi denarji in dragocenosti, kar so jih hranile vladne oblasti, prepelejale iz Varšave v Peterburg, zgodilo se bo zdaj ravno isto tudi z vsemi fondy, kar jih je shranjenih pri „poljski banki“. Svota tih fondov, ktere so družstva, sodnije, uradniki kot kaucije banki izročali, znaša kacin 15 milj. rubeljinov. Tako bo nehal tudi ta spomin na poljsko samostojnost.

Razne stvari.

* (Tabor v Sesvetah pri Zagrebu.) Dunajski listi so dobili brzojavno vest iz Zagreba, da je bil 2. t. m. velik opozicijski zbor v Sesvetah. Velika množica oboroženih in četnikov se je tje napotila.

* (Strossmayer v Belemgradu.) Pri metropolitu v Belemgradu je bil 1. t. m. kot gost povabljen vladika Strossmayer. Njemu na čast se je napravila veličastna baklada, ktere se je vdeleževala neštevilna množica ljudstva. Pri obedu se je gostu na čast navdušeno govorilo in nazdravljalo. Drugi dan je bil povabljen k knezu.

* (Neznani vrednik.) Dvakrat že je prišel strežaj c. k. okrajne sodnije mariborske v naše vredništvo in nam ponujal uradno povabilo, da bi prišel nek „Redakteur Thomschitsch“ pred sodnijo, sicer bi se mu naložilo 5 gl. globe in bi ga tirali siloma pred urad. Na pridetnem listu, na katerem bi bil imel iskani vrednik potrditi, da je povabilo sprijel, pisalo se je njegovo ime: „Tomschitz“. Ker je vrednik „Slovenskega Naroda“ po predpisu tiskovne postave s spričevali vred ob svojem času naznanil uradnji svoje imé, kakoršno je prejel po svojih roditeljih in kakor je dovolj debelo in razločno tiskano na vsacem številu našega lista, ne moremo si misliti, da bi bil vrednik „Slov. Nar.“ ena in ista oseba z iskano pričjo „Thomschitsch — Tomschitz“, torej tudi že po svoji vesti nismo mogli sprejeti, kar ni moglo biti nam namenjeno.

V a b i l o !

P. n. gg. člani naše čitalnice se vabijo na dan 8. t. m. k besedi s plesom.

Ostale besede tega zimskega tečaja se prilično naznanijo.

V Mariboru 1. novembra 1868.

Odbor.

Društvo za brambo narodnih pravic

napravi svoj drugi občni zbor v ponedeljek 9. t. m. ob 7. uri zvečer v čitalnični dvorani. Program temu zboru je sledeči:

I. Sporočilo odborovo.

II. Nasveta odborova:

a) društvu naj se pridene ime „Slovenija,“

b) nabira doneskov za Vodnikov spominke se nadaljuje.

III. Posamezni nasveti.

Vljudno v ta zbor vabi vse družbenike

odbor.